

5η ενότητα

ΣΥΖΗΤΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Σ' αυτή την ενότητα:

- Θα μιλήσουμε και θα διαβάσουμε για τα επαγγέλματα και την εργασία παλιότερα και σήμερα.
- Θα μάθουμε τους **βαθμούς των επιθέτων**.
- Θα μάθουμε να αναγνωρίζουμε το **β' συνθετικό** των σύνθετων λέξεων.
- Θα ασκηθούμε στην **οργάνωση και συνοχή της περιγραφής** και της **αφήγησης**.
- Θα συνεργαστούμε για να συλλέξουμε υλικό και να **συνθέσουμε απλές εργασίες**.

Κείμενο 1 [Συνέντευξη με τον Πασκάλ Μπιε, εικονογράφο παιδικών βιβλίων]

Εσύ πώς δουλεύεις; Έχεις πρώτα το κείμενο στα χέρια σου και μετά το εικονογραφείς;

Στην αρχή έχω μια πολύ γενική ιδέα για την ιστορία. Περισσότερο σκέφτομαι με εικόνες παρά με κείμενα. Το κείμενο γράφεται σιγά σιγά, συζητώντας και γελώντας με την Μπέκη. (σημ.: Η Μπέκη Μπλουμ είναι συγγραφέας παιδικών βιβλίων.) Νομίζω ότι δεν μπορώ να διαχωρίσω τελείως το κείμενο από τις εικόνες. Είναι αλληλένδετα.

Πώς έγινες εικονογράφος;

Δεν αποφάσισα μια ημέρα ότι θα γίνω εικονογράφος. Από πολύ μικρός μ' άρεσε να ζωγραφίζω. Τα αγαπημένα μου παιχνίδια ήταν ένα μολύβι και ένα χαρτί... Έφτιαχνα μόνος μου εικονογραφημένες ιστορίες και κόμικς. Σπούδασα λοιπόν γραφιστικά και δε σταμάτησα ποτέ να σχεδιάζω. Πριν από λίγα χρόνια έστειλα σχέδιά μου στην Μπολόνια. Τους άρεσαν και τα διάλεξαν για την έκθεση εικονογράφησης. Σιγά σιγά αγάπησα πολύ την εικονογράφηση...

Πιστεύεις ότι τα χρώματα είναι σημαντικά στην εικονογράφηση;

Το χρώμα είναι σημαντικό για τα παιδιά, αλλά δε νομίζω ότι έχει πρωταρχική σημασία. Πολλές φορές το σχέδιο από μόνο του είναι αρκετό... Πάντα σχεδιάζω πρώτα κι αν χρειάζεται μετά το χρωματίζω. Βέβαια, σε μερικές περιπτώσεις το χρώμα είναι πολύ σημαντικό. Πώς ν' αποδώσεις την ατμόσφαιρα μιας ωραίας φωτεινής μέρας, τον ήλιο ή μια νύχτα με ξαστεριά χωρίς χρώματα;

Τι χρώμα θα έβαζες στα συναισθήματα;

Νομίζω ότι μπορούν να εκφραστούν συναισθήματα με τις αντιθέσεις των χρωμάτων. Όταν συνυπάρχουν έντονα και ανοιχτά χρώματα, δημιουργείται μια ατμόσφαιρα έντονη, ζωντανή. Αντίθετα, όταν τα χρώματα είναι ανοιχτά στους ίδιους απαλούς τόνους, δημιουργούν μια αίσθηση γαλήνης και ηρεμίας. Πιστεύω ότι και με τις γραμμές στο σχέδιο μπορεί κανείς να εκφράσει συναισθήματα. Όταν η γραμμή είναι λεπτή σ' ένα φόντο πιο έντονο, μπορεί να εκφράσει την αγωνία, την ένταση, το θυμό. Ενώ όταν οι γραμμές είναι στρογγυλές, εκφράζουν κάτι πιο γαλήνιο, πιο τρυφερό.

Ποιες είναι οι πηγές της έμπνευσής σας;

Εμπνέομαι πολύ από την καθημερινή ζωή... Σας διαβεβαιώνω ότι συμβαίνουν πράγματα πολύ διασκεδαστικά, καθημερινές καταστάσεις που μπορεί όμως να είναι πολύ κωμικές. Αστείες φυσιογνωμίες, πρόσωπα έκπληκτα, θυμωμένα, χαρούμενα, κάποιος που παραπατάει και πέφτει. Διάφορες εικόνες αποτυπώνονται ασυνείδητα στο μυαλό μου και, κάποια στιγμή, ξεπηδούν μπροστά και με βοηθούν να εμπνευστώ.

Τι θα έλεγες σε ένα παιδί που θα ήθελε να γίνει εικονογράφος;

Πρώτα απ' όλα πρέπει να κρατήσει μέσα του για πάντα την αθωότητά του, να παραμείνει παιδί για όλη του τη ζωή. Οι φίλοι μου, όταν έρχονται σπίτι μου, γελάνε μαζί μου. Έχω παντού μόνο παιδικά βιβλία, κόμικς, εικονογραφημένες ιστορίες...

εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 12/12/1999

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1 Από πού καταλαβαίνουμε ότι ο Πασκάλ Μπιε είχε έφεση για το επάγγελμα που τελικά ακολούθησε; • Θα σας ενδιέφερε να σχοληθείτε με την εικονογράφηση κάποιου βιβλίου;
- 2 Από πού εμπνέεται ο Πασκάλ Μπιε;

Κείμενο 2 [Μικρές αγγελίες]

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ζητεί δυναμικούς συνεργάτες. Υψηλές αποδοχές, εξέλιξη, εκπαίδευση, δυνατότητα μερικής απασχόλησης. Πληροφορίες, τηλ. [...]

ΕΤΑΙΡΕΙΑ SECURITY προσλαμβάνει προσωπικό ασφαλείας για πλήρη απασχόληση. Αποδοχές ικανοποιητικές και άριστες συνθήκες εργασίας. Θα προτιμηθούν άτομα που προέρχονται από τις Ειδικές Δυνάμεις, με καλή σωματική διάπλαση. Προσόντα: εκπληρωμένες στρατιωτικές υποχρεώσεις, ηλικία 25-35 ετών. Γραμματικές γνώσεις: απόφοιτοι λυκείου, κάτοχοι διπλώματος αυτοκινήτου ή μοτό. Πληροφορίες, τηλ. [...]

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ζητεί δικηγόρο, τουλάχιστον πενταετούς εμπειρίας, σε θέματα Αστικού και Εμπορικού Δικαίου, για πλήρη και αποκλειστική απασχόληση. Απαραίτητη προϋπόθεση η άριστη γνώση Η/Υ καθώς και της αγγλικής γλώσσας. Βιογραφικό σημείωμα στο φαξ: [...]

ΜΕΓΑΛΟ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ζητεί γραμματέα με εξαιρετική γνώση Η/Υ, ταχεία, επιμελή δακτυλογράφηση και γνώση αγγλικών και γερμανικών. Αποστέilate βιογραφικό σημείωμα στον αριθμό φαξ: [...]

Από την εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*

Ερώτηση κατανόησης

■ Αγγελίες σαν τις παραπάνω βρίσκει κανείς πολλές στις ειδικές σελίδες των εφημερίδων. Σε ποιους απευθύνεται η κάθε αγγελία και ποια προσόντα ζητούνται από αυτούς;

Κείμενο 3 [Ζωγράφιζε όνειρα]

Είχε χωρίσει τα σανίδια ανάλογα με τις διαστάσεις τους κι είχε αποφασίσει να ξεκινήσει απ' τα μικρότερα. Θα έπρεπε να περάσει ένα στάδιο εξάσκησης, αυτό ήταν φανερό, και να μπορέσει να συγκρατήσει την ανυπομονησία της.

Τα πρώτα σανίδια τα ζωγράφιζε κι απ' τις δύο πλευρές για οικονομία. Έκανε απλά σχέδια, ίσα ίσα για να ελέγξει το νέο τρόπο ζωγραφικής. Διότι τώρα η Ιωάννα έκανε τα χρώματά της πολύ φωτεινά, χρησιμοποιούσε πολλά πράσινα και κίτρινα και κόκκινα ατόφια. Χρώματα, δηλαδή, που στην εικονογραφία θεωρούνται άσεμνα.

Όταν, έπειτα από πολλές αναμείξεις, κατέληξε ότι αυτά τα χρώματα την ικανοποιούσαν, άρχισε να προβληματίζεται με το σχέδιο. Ως τώρα είχε φτιάξει φανταστικά φυτά και λουλούδια μεμονωμένα και δεν είχε επιχειρήσει να φτιάξει μια σύνθεση.

Σκεφτόταν να κάνει μερικά δοκιμαστικά σχέδια και μετά να ξεκινήσει να ζωγραφίζει στο μεγάλο σανίδι, ράφι από ένα ντουλάπι του πρώτου ορόφου. Ύστερα από σκέψη, όμως, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ήταν καλύτερα να ξεκινήσει κατευθείαν, για ν' αποφύγει με κάθε τρόπο τη στατικότητα.

Βρήκε τη χρυσή τομή στο αριστερό μέρος και ξεκίνησε από εκεί. Σχεδίασε τον προπλασμό ενός γυναικείου γυμνού σώματος σε ημικλινή στάση. Έπειτα άρχισε να βάζει τα πράσινα σκούρα των διάφορων φυτών. Είχε στο νου της να φτιάξει μια γυναίκα ανάμεσα σ' εξωτικά φυτά και παραδείσια πουλιά.

Ο φόβος του κενού την έκανε να γεμίσει σιγά σιγά το χώρο με παράξενα φυτά και δέντρα οπωροφόρα, λουλούδια εξωπραγματικά και ζώα. Φυτά υδροχαρή και κάκτοι της ερήμου, μπανανιές και κακί, ανθισμένα

νούφαρα και μικροσκοπικά λουλούδια του υποδάσους, λέοντες και πίθηκοι, παπαγάλοι και κολίβρια, όλ' αυτά σε μια περίεργη ονειρική αρμονία. Στ' αριστερά η γυμνή γυναίκα άπλωνε το χέρι της σε μια αντρική φιγούρα που ερχόταν απ' το βάθος, απόμακρη και σκοτεινή, παίζοντας μια φλογέρα. Σ' ένα μικρό άνοιγμα τ' ουρανού τοποθέτησε μια λευκή σφαίρα που δεν ήξερε αν ήταν ήλιος ή φεγγάρι.

Ακόμη ο πίνακας δεν ήταν τελειωμένος, είχαν μπει μόνο τα κάτω χρώματα, τα σκούρα, αλλά η Ιωάννα το είχε σχεδόν τελειώσει στο μυαλό της.

Ένα παιχνίδι καινούριο γι' αυτή είχε αρχίσει. Ανακατεύοντας χρώματα που πριν δεν είχε τολμήσει, καινοτομούσε συνδυάζοντας κίτρινο με ροζ και κόκκινο με βιολέ και πορτοκαλί. Το σχέδιο και τα χρώματα είχαν τη μαγεία και την ομορφιά της παιδικής ζωγραφικής. Η Ιωάννα, χωρίς να το υποψιάζεται καν, είχε ανοίξει ένα παράθυρο στα όνειρά της. Γιατί τι άλλο από όνειρα ζωγράφιζε;

Ευγενία Φακίνου, *Η μεγάλη πράσινη*, εκδ. Καστανιώτη, 1987

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1 Πώς χρησιμοποιούσε τα χρώματα η Ιωάννα;
- 2 Ποια σύνθεση τελικά ζωγράφισε; • Περιγράψτε την.

Κείμενο 4 [Η ιστορία του Στέλιου]

Ο Στέλιος έχει 20% ικανότητα όρασης. Το 1992 τελείωσε το τμήμα Βιολογίας του Α.Π.Θ. Κατά τη διάρκεια των σπουδών του παρακολούθησε τα προσφερόμενα μαθήματα της Σχολής του σχετικά με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, κι έτσι ανέπτυξε ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το αντικείμενο.

Έμαθε να χρησιμοποιεί τον υπολογιστή με τη βοήθεια του συστήματος Apollo, το οποίο είναι ένα είδος συνθεσάιζερ φωνής που διαβάσει οτιδήποτε εμφανίζεται στην οθόνη (menu, κείμενα), καθώς και μέσω μιας μπάρας προσαρμογής που μετατρέπει τους χαρακτήρες που εμφανίζονται στην οθόνη σε μορφή γραφής του αλφάβητου Braille.

Μετά την αποφοίτησή του, στην προσπάθειά του για ένταξη στην επαγγελματική ζωή, αντιμετώπισε κάποιες δυσκολίες. Έτσι, όταν πληροφορήθηκε για ένα σεμινάριο που συνδιοργάνωσε ο Δήμος Καλλιθέας, ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών, ένα ιταλικό πανεπιστήμιο και μία μεγάλη εταιρεία στο χώρο της Πληροφορικής, με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σκέφτηκε ότι θα ήταν μια πολύ καλή ευκαιρία γι'

αυτόν να αποκτήσει περισσότερα εφόδια και προσόντα σχετικά με τους υπολογιστές. Μάλιστα, υπήρχε η δέσμευση ότι η συνεργαζόμενη εταιρεία θα προσλάμβανε δύο από τα άτομα που θα παρακολουθούσαν το σεμινάριο μετά τη λήξη του. Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου ειδικεύτηκε στις αρχές και τις γλώσσες προγραμματισμού.

Λόγω των ιδιαίτερων ικανοτήτων του, καθώς και του ζήλου, που επέδειξε όσο παρακολουθούσε το σεμινάριο, επιλέχθηκε και προσλήφθηκε από την εταιρεία μετά τη λήξη του σεμιναρίου. Σήμερα εξακολουθεί να εργάζεται εκεί, έχει πλήρως προσαρμοστεί στις συνθήκες εργασίας και αντιμετωπίζει με αισιοδοξία το μέλλον.

Ετοιμάζομαι για τη ζωή, ΣΕΠ Γ' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, 2003

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1 Ποιες σπουδές έκανε ο Στέλιος και με ποιο τρόπο ξεπεράστηκε το πρόβλημα όρασής του στη χρήση του υπολογιστή;
- 2 Με ποιο τρόπο αντιμετώπισε ο Στέλιος τις δυσκολίες ένταξης στην επαγγελματική ζωή και τι τελικά πέτυχε;

ΟΙ ΒΑΘΜΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ – Η ΣΥΓΚΡΙΣΗ

B

B1

Οι βαθμοί των επιθέτων και των επιρρημάτων

Ακούω και μιλώ

1. Στο κείμενο 1 διαβάζουμε τις φράσεις: α) *Το χρώμα είναι σημαντικό για τα παιδιά*, β) *Βέβαια, σε μερικές περιπτώσεις το χρώμα είναι πολύ σημαντικό*. Ποια διαφορά παρουσιάζει το επίθετο «σημαντικό» στις δύο προτάσεις;
2. Παρατηρώντας τα χρώματα των ρούχων των συμμαθητών σας, χρησιμοποιήστε το επίθετο *έντονο* σε φράσεις: α) για να αποδώσετε αυτό το γνώρισμα σε ένα χρώμα, β) για να συγκρίνετε ως προς αυτό το γνώρισμα δύο χρώματα και γ) για να πείτε ότι ένα χρώμα έχει αυτό το γνώρισμα σε πολύ μεγάλο βαθμό. • Με ποιους τύπους δηλώνεται η διαφορά που έχουν ως προς το γνώρισμα «έντονο» τα χρώματα που επιλέξατε;
3. Παρατηρήστε τα επίθετα και τις μετοχές που ακολουθούν. • Ποια σχηματίζουν συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό και ποια όχι;
αλληλένδετα, ωραίας, καθημερινή, θυμωμένα (κείμ. 1), ικανοποιητικές, γραμματικές, πενταετούς (κείμ. 2), παιδικής, ανθισμένα (κείμ. 3)
4. Ύστερα από σκέψη, όμως, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ήταν καλύτερα να ξεκινήσει κατευθείαν (κείμ. 3). • Πείτε πώς θα γίνει το επίρρημα *καλύτερα*: α) αν απλώς δείχνει την ιδιότητα του καλού και β) αν δείχνει την ιδιότητα σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Μαθαίνω για τους βαθμούς των επιθέτων και των επιρρημάτων

- ▶ Οι βαθμοί των επιθέτων είναι τρεις: θετικός, συγκριτικός, υπερθετικός. Από αυτούς, ο συγκριτικός και ο υπερθετικός λέγονται παραθετικά των επιθέτων και σχηματίζονται μονολεκτικά ή περιφραστικά.
 - α. **Επίθετο θετικού βαθμού:** Φανερώνει ότι ένα ουσιαστικό έχει κάποιο γνώρισμα:
Το χρώμα είναι σημαντικό για τα παιδιά.
 - β. **Επίθετο συγκριτικού βαθμού:** Φανερώνει ότι ένα ουσιαστικό έχει κάποιο γνώρισμα σε μεγαλύτερο βαθμό από ένα άλλο:
Το χρώμα είναι πιο σημαντικό (ή σημαντικότερο) για τα παιδιά παρά για τους μεγάλους.
 - γ. **Επίθετο υπερθετικού βαθμού:**
 1. **σχετικό υπερθετικό:** Φανερώνει ότι ένα ουσιαστικό έχει κάποιο γνώρισμα στον πιο μεγάλο βαθμό από όλα τα όμοιά του:
Το χρώμα είναι το πιο σημαντικό στοιχείο σε μια ζωγραφιά.
 2. **απόλυτο υπερθετικό:** Φανερώνει ότι ένα ουσιαστικό έχει κάποιο γνώρισμα σε πολύ μεγάλο βαθμό, χωρίς να γίνεται σύγκριση με άλλα ουσιαστικά:
Το χρώμα είναι πολύ σημαντικό (ή σημαντικότερο).
- **Παραθετικά μετοχών:** Όσες μετοχές σχηματίζουν παραθετικά, τα σχηματίζουν περιφραστικά: *θυμωμένος, πιο θυμωμένος, πολύ θυμωμένος.*
- **Επίθετα χωρίς παραθετικά:** Δε σχηματίζουν παραθετικά τα επίθετα που σημαίνουν: ύλη (*ξύλινος*), καταγωγή ή συγγένεια (*πατρικός*), τόπο (*ορεινός*), χρόνο (*καθημερινός*), κατάσταση που δεν αλλάζει (*αντρικός*), κάποια σύνθετα με πρώτο συνθετικό α- (*άγνωστος*).
- ▶ Όπως τα επίθετα, έτσι και τα επιρρήματα έχουν τρεις βαθμούς.
- ▶ Όσα επιρρήματα προέρχονται από επίθετα σχηματίζουν περιφραστικά και μονολεκτικά παραθετικά από τον πληθυντικό του ουδετέρου:
π.χ. ωραίος → ωραία – ωραιότερα / πιο ωραία – ωραιότατα / πολύ ωραία

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
έντονος	εντονότερος / πιο έντονος	εντονότατος / πολύ έντονος ο εντονότερος / ο πιο έντονος
ταχύς	ταχύτερος / πιο ταχύς	ταχύτατος / πολύ ταχύς ο ταχύτερος / ο πιο ταχύς
επιμελής	επιμελέστερος / πιο επιμελής	επιμελέστατος / πολύ επιμελής ο επιμελέστερος / ο πιο επιμελής

Κείμενο 5 [Η ανεργία των νέων σήμερα]

... **Α**ξιοσημείωτο είναι ότι οι νέοι στην ηλικία εμφανίζουν χαρακτηριστικά υψηλότερη μακροχρόνια ανεργία από τους ευρισκόμενους σε ώριμες ηλικίες. Επίσης ο ένας στους δύο ανέργους είναι «νέος» στην αγορά εργασίας με την έννοια ότι δεν είχε εργαστεί στο παρελθόν. Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης επίσης το ποσοστό της ανεργίας (όχι μόνο της μακροχρόνιας) εμφανίζει σημαντικές διαφοροποιήσεις. Συστηματικά, αν οι πτυχιούχοι ΑΕΙ εμφανίζουν υπολογίσιμο ποσοστό ανεργίας (6,4%), αυτό είναι μικρότερο από το μέσο συνολικό, που είναι κοντά στο 10%, ενώ οι πτυχιούχοι ΤΕΙ εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας 12,5%, που είναι υψηλότερο από το γενικό ποσοστό. Συστηματικά επίσης οι απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας 15%, υψηλότερο από το γενικό ποσοστό. Έχει ενδιαφέρον να σημειωθεί επίσης ότι οι απόφοιτοι Τεχνικών και Επαγγελματικών Λυκείων εμφανίζουν κατά κανόνα περισσότερη ανεργία από τους αποφοίτους των Ενιαίων Λυκείων.

Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι η ανεργία αυτών που έχουν μόνο απολυτήριο Δημοτικού είναι συστηματικά σαφώς μικρότερη (7,6%) από αυτήν του εργατικού δυναμικού. Το γεγονός αυτό συνδέεται με το ότι τέτοια άτομα κατά κανόνα συγκεντρώνονται σε μεγάλες σχετικά ηλικίες, όπου η ανεργία έχει παύσει να αποτελεί σύνηθες φαινόμενο.

εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ, 1/2/2004

εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ, 16/10/2005

Διαβάσω και γράφω

1. Στις παρακάτω προτάσεις υπογραμμίστε τα επίθετα και κατατάξτε τα στον πίνακα. • Έπειτα συμπληρώστε τους άλλους βαθμούς όσων έχουν παραθετικά με τους περιφραστικούς και τους μονολεκτικούς τύπους, όπου υπάρχουν:
 - *Ενώ όταν οι γραμμές είναι στρογγυλές, εκφράζουν κάτι πιο τρυφερό.* (κείμε. 1)
 - *Μεγάλο δικηγορικό γραφείο ζητεί γραμματέα με εξαιρετική γνώση Η/Υ, ταχεία, επιμελή δακτυλογράφηση και γνώση αγγλικών και γερμανικών.* (κείμε. 2)
 - *Σας διαβεβαιώνω ότι συμβαίνουν πράγματα πολύ διασκεδαστικά, καθημερινές καταστάσεις που μπορεί όμως να είναι πολύ κωμικές.* (κείμε. 1)

Θετικός	Συγκριτικός	Σχετικός υπερθετικός	Απόλυτος υπερθετικός

2. Βάλτε σε κύκλο τα επίθετα που δε σχηματίζουν παραθετικά.
πρωταρχική σημασία, πρόσωπα έκπληκτα, βιογραφικό σημείωμα, στρατιωτικές υποχρεώσεις, ικανοποιητικές αποδοχές, πενταετούς εμπειρίας, περίεργη ονειρική αρμονία
3. Στο παρακάτω απόσπασμα του κειμένου 5 εντοπίστε τα επιρρήματα και σχηματίστε τα παραθετικά όσων μπορείτε:

– Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι η ανεργία αυτών που έχουν μόνο απολυτήριο Δημοτικού είναι συστηματικά σαφώς μικρότερη (7,6%) από αυτήν του εργατικού δυναμικού.

.....
.....

B2

Η σύγκριση

Ακούω και μιλώ

- Στις παρακάτω προτάσεις βρείτε τι συγκρίνεται με τι και με ποιο επίθετο ή επίρρημα γίνεται η σύγκριση.
 - Τι μορφή έχουν αυτά που συγκρίνονται;
 - Περισσότερο σκέφτομαι με εικόνες παρά με κείμενα. (κείμεν. 1)
 - Οι πτυχιούχοι ΤΕΙ εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας 12,5 %, που είναι υψηλότερο από το γενικό ποσοστό. (κείμεν. 5)

Διαβάζω και γράφω

- Στο κείμενο 5 εντοπίστε το τμήμα «Συστηματικά επίσης... του εργατικού δυναμικού». • Υπογραμμίστε τις συγκρίσεις και σημειώστε τι συγκρίνεται με τι καθώς και το συγκριτικό.
- Εντοπίστε στο κείμενο 5 τις συγκρίσεις και συμπληρώστε αυτό που συγκρίνεται (β' όρος σύγκρισης) είτε υπάρχει είτε παραλείπεται:
 - Αξιοσημείωτο είναι ότι οι νέοι στην ηλικία εμφανίζουν χαρακτηριστικά υψηλότερη μακροχρόνια ανεργία (κείμεν. 5)
 - ...αυτό είναι μικρότερο (κείμεν. 5).

Μαθαίνω για τη σύγκριση

α' όρος σύγκρισης + συγκριτικό + β' όρος σύγκρισης

- ▶ Ο α' όρος σύγκρισης μπορεί να είναι ουσιαστικό, αντωνυμία, επίθετο, ρήμα, πρόταση κ.ά.
- ▶ Ο β' όρος εκφέρεται:
 - από + αιτιατική, π.χ. από τους ευρισκόμενους σε ώριμες ηλικίες.
 - με τα συγκριτικά επίθετα μεγαλύτερος, μικρότερος, ανώτερος, κατώτερος, καλύτερος, **με τον αδύνατο τύπο της γενικής** της προσωπικής αντωνυμίας, π.χ. είναι μικρότερός σου.
 - παρά + ομοιότροπα με τον α' όρο, π.χ. Περισσότερο σκέφτομαι με κείμενα παρά με εικόνες.
 - βραχυλογικά, δηλαδή παραμένει μόνο ο προσδιορισμός του, όταν είναι ίδιος με τον πρώτο, π.χ. Αυτό είναι μικρότερο από το μέσο συνολικό (ενν. ποσοστό ανεργίας).
Παραλείπεται όταν εννοείται εύκολα, π.χ. Τα νεαρότερα άτομα είναι περισσότερο εξοικειωμένα με τις νέες τεχνολογίες (ενν. από τους μεγαλύτερους σε ηλικία).
- ▶ Το **συγκριτικό** είναι επίθετο ή επίρρημα συγκριτικού βαθμού.

Κείμενο 6 [Χτίζοντας την Ακρόπολη στην αρχαία Αθήνα]

... Έτσι δημιουργήθηκε ένας μεγάλος κύκλος εργασιών: ως πρώτα υλικά έπρεπε να χρησιμοποιήσουν λιθάρι, χαλκό, ελεφαντόδοντο, χρυσάφι, έβανο, ξύλο κυπαρισσιού και άλλα. Οι τεχνίτες, που θα τα χρησιμοποιούσαν και θα τα κατεργάζονταν, θα ήταν ξυλουργοί, γλύπτες, χαλκουργοί, μαρμαράδες, επιχρυσωτές, ελεφαντουργοί, ζωγράφοι, κοσμηματογράφοι, τορνευτές, αυτοί που θα αναλάβαιναν την αποστολή και μεταφορά τους ήταν για τη θάλασσα έμποροι και ναύτες και κυβερνήτες πλοίων, και για την ξηρά αμαξουργοί, караγωγείς, αμαξηλάτες, σκοινοποιοί, λιναράδες, εργάτες δερμάτων, οδοποιοί, μεταλλωρύχοι...

Πλούταρχος, «Περικλής», 12, 6, στο *Πλούταρχου Βίοι*, μτφρ. Μ.Χ. Οικονόμου – Β.Η. Τσακατίκας, ΟΕΔΒ, 1986

Κείμενο 7 Η γυναίκα μετανάστρια στην πόλη

Αυτό που για τους περισσότερους από εμάς φαίνεται να είναι μια από τις συνηθισμένες δοκιμασίες και βάσανα της καθημερινότητας, για το μετανάστη γίνεται μια επώδυνη προσπάθεια για επιβίωση που φαίνεται ότι ποτέ δε θα σταματήσει.

Μία από τις κύριες έννοιες μιας γυναίκας που έχει μεταναστεύσει είναι η απόκτηση μιας νόμιμης και μόνιμης κατοικίας και άδειας εργασίας. Παρά το γεγονός ότι μεγάλες προσπάθειες έχουν γίνει από την ελληνική κυβέρνηση για να χορηγήσει άδειες εργασίας σε ξένους, τα προβλήματα υπερεισχύουν. Η γραφειοκρατία και η έλλειψη συντονισμού ανάμεσα στους υπουργούς αναδείχτηκαν σε συμπληγάδες πέτρες για την πολυαναμενόμενη απόκτηση των απαραίτητων εγγράφων. Η καταχώριση της προσωρινής κάρτας παραμονής (λευκή κάρτα) και έπειτα της κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας (πράσινης κάρτας), σε πολλές περιπτώσεις ακόμη δεν εξασφαλίζουν την εξαφάνιση των προβλημάτων τους. Πάρα πολύ συχνά οι γραφειοκρατικοί μηχανισμοί οδηγούν σε αδιέξοδο σε κάποια φάση της διαδικασίας προκαλώντας ακόμα και τη λήξη προθεσμιών.

Yvette Jarvis, από την ημερίδα με θέμα: *Η γυναίκα στη σύγχρονη πόλη*, Δίκτυο Γυναικών της Ευρώπης, 14/11/2001, <http://members.tripod.com>

http://tovima.doinet.gr/print_article.php

Κείμενο 8 [Η κυρα-Γιωργία]

Η Μαρίνα νοίκιαζε το σπίτι της κι η κυρα-Γιωργία την είχε περί πολλού και την καμάρωνε γιατί ήταν καθηγήτρια βλέπεις... Όταν κάποια φορά εμφανίστηκε κι εγώ, αφού συστηθήκαμε κι είπαμε τα τυπικά, με ρωτά η κυρα-Γιωργία: «Και τι δουλειά κάνεις, Δημήτρη μου;», «Σκιτσογράφος, κυρα-Γιωργία» της απαντώ. Κοιτάει τη Μαρίνα και μετά γυρνάει σε μένα και μου λέει «Δεν πειράζει, αγόρι μου, δουλειά να 'ναι κι ότι να 'ναι, πάνω απ' όλα η υγεία».

Δημήτρης Χαντζόπουλος, *Αχ, και να 'ξερες τι μου θύμισες*, εκδ. Άγρα, 1991

Ακούω και μιλάω

1. Εντοπίστε τις σύνθετες λέξεις: πενταετούς (κείμεν. 2), ελεφαντόδοντο, κοσμηματογράφοι (κείμεν. 6), γραφειοκρατία, πολυαναμενόμενη (κείμεν. 7), σκιτσογράφος (κείμεν. 8).
 - Σε ποιο μέρος του λόγου ανήκει κάθε λέξη;
 - Ποιο είναι το β΄ συνθετικό της καθεμιάς και σε ποιο μέρος του λόγου ανήκει;
2. α. Στο κείμενο 6 συναντούμε τις λέξεις: ξυλουργοί, χαλκουργοί, ελεφαντουργοί. Λέξεις σύνθετες με β΄ συνθετικό το -ουργός φανερώνουν αυτόν που ασκεί **έργο** σχετικό με αυτό που δηλώνεται με το πρώτο συνθετικό. Με τι ασχολούνταν οι παραπάνω τεχνίτες;
 - Τι δουλειά κάνουν οι παρακάτω: μουσουργός, χειρουργός, στιχουργός, μηχανουργός, δραματουργός;
- β. *μεταλλωρύχοι*: ποιο είναι το β΄ συνθετικό της λέξης;
 - Τι παρατηρούμε ως προς το αρχικό του φωνήεν;

Διαβάζω και γράφω

1. Θυμηθείτε ότι αυτό που συμβαίνει με τη λέξη *ορυχείο*, συμβαίνει και με τις λέξεις: *όλεθρος, όροφος, ομαλός, όνομα, οδύνη*. Με τις λέξεις αυτές και με τα *πολύς, παν-, α-, επί* δημιουργήστε νέες λέξεις.
.....
2. Τι μέρος του λόγου είναι το β΄ συνθετικό στις λέξεις που ακολουθούν;
 - Τι μέρος του λόγου είναι η σύνθετη λέξη;

σύνθετη λέξη	σύνθετη λέξη: μέρος του λόγου	β΄ συνθετικό: μέρος του λόγου
<i>εικονογραφώ</i>		
<i>παραπατάω</i>		
<i>αποτυπώνω</i>		
<i>εξωπραγματικός</i>		
<i>απόμακρος</i>		
<i>αποφοίτηση</i>		
<i>μετατρέπω</i>		
<i>σκιτσογράφος</i>		
<i>χαλκουργός</i>		
<i>σκοινοποιός</i>		
<i>μεταλλωρύχος</i>		

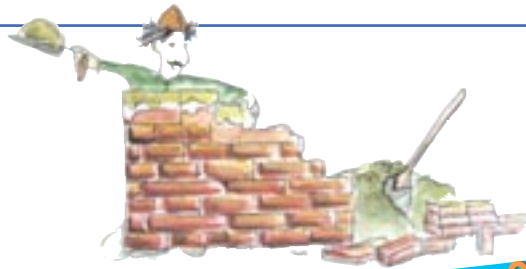
3. Χρησιμοποιήστε ως β΄ συνθετικό τα ρήματα *παίζω, γράφω, άρχω, πωλώ, πλάθω* και ως α΄ συνθετικό τις λέξεις που ακολουθούν και δημιουργήστε σύνθετα που να σημαίνουν διάφορα επαγγέλματα: *σενάριο, τόπος, σταθμός, εργοστάσιο, λαχείο, κόσμημα, άνθος, άρθρο, σκίτσο, όργανο, αγγείο, κρέας, ζάχαρη, λιμένας*.

.....

Μαθαίνω για το β' συνθετικό

- ▶ Το β' συνθετικό μπορεί να είναι ουσιαστικό, επίθετο, ρήμα, μετοχή, επίρρημα.
- ▶ Όταν το β' συνθετικό είναι ουσιαστικό, το σύνθετο μπορεί να είναι ουσιαστικό (*χιλιόμετρα*), επίθετο (*τετράτροχο*), επίρρημα (*απευθείας*).
- ▶ Όταν το β' συνθετικό είναι επίθετο, τότε και το σύνθετο είναι επίθετο.
- ▶ Όταν το β' συνθετικό είναι ρήμα, το σύνθετο μπορεί να είναι ρήμα, ουσιαστικό (*κοσμηματογράφος*), επίρρημα (*μονορούφι*).
- ▶ Όταν το β' συνθετικό είναι μετοχή, το σύνθετο είναι και αυτό μετοχή (*πολυσυζητημένο*).
- ▶ Όταν το β' συνθετικό είναι επίρρημα, το σύνθετο είναι κι αυτό επίρρημα (*προχτές*).
- Σε λέξεις από -ο, όπως *οδύνη*, *όλεθρος*, *ομαλός*, *όνομα* (ο αρχαίος τύπος *όνυμα*), *όροφος*, *ορυχείο*, το αρχικό -ο γίνεται -ω όταν οι λέξεις γίνονται β' συνθετικά ή παράγουν λέξεις με αχώριστα μόρια (*επώδυнос*, *πανωλεθρία*, *ανώματος*, *επώνυμο*, *διώροφο*, *μεταλλωρυχείο*).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

Κείμενο 9 [Βόλτα στην αρχαία Αγορά]

Όλοι αυτοί που έχουν κάτι να πουλήσουν, δούλοι με υφάσματα, που μόλις έχουν φτάσει, τεχνίτες τους Κεραμεικού, της Μελίτης και από τη συνοικία των Σκαμβωνιδών, χωρικοί που έχουν ξεκινήσει από το χωριό τους, πριν από την αυγή, Μεγαρίτες, που σπρώχνουν μπροστά τους τα γουρούνια τους, ψαράδες της λίμνης της Κωπαΐδας, διασταυρώνονται παντού. Από αλέες φυτεμένες με δένδρα φθάνεις στα τετράγωνα, που έχουν παραχωρηθεί για τα διάφορα εμπορεύματα και που χωρίζονται το ένα από το άλλο με κινητούς φράχτες. Συνέχεια η μια μετά την άλλη, στις ώρες που ορίζει ο κανονισμός, ανοίγουν η αγορά των λαχανικών, των φρούτων, των τυριών, των ψαριών, τα κρεοπωλεία, τα αλλαντοπωλεία, η αγορά των αγγείων, τα παλιατζήδικα, τα μαγαζιά που πουλάνε σιδερικά. Υπήρχε επίσης μια γωνιά για βιβλία. Κάθε έμπορος έχει τη θέση του, την έχει εξασφαλισμένη, γιατί πληρώνει δικαιώματα. Στη σκιά ενός μεγάλου παραπετάσματος ή μιας ομπρέλας εκθέτει τα εμπορεύματά του επάνω σε πάγκο, κοντά στο αμάξι και τα ζώα του που αναπαύονται. Οι πελάτες κυκλοφορούν, τους ζητούν πληροφορίες. Παραγγελιοδόχοι και αχθοφόροι προσφέρουν την εργασία τους.

Φωνές, όρκοι, βρισιές, φιλονικίες: οι αγορανόμοι δεν ξέρουν ποιον να πρωτακούσουν. Όταν οι αγορές, που έχουν όλα τα εμπορεύματα, κλείνουν, η πελατεία πηγαίνει στη στεγασμένη αγορά.

Γενική άποψη της βόρειας αγοράς της Μιλήτου

Γενική άποψη της δυτικής πτέρυγας της βόρειας αγοράς της Μιλήτου

<http://www.ime.gr>

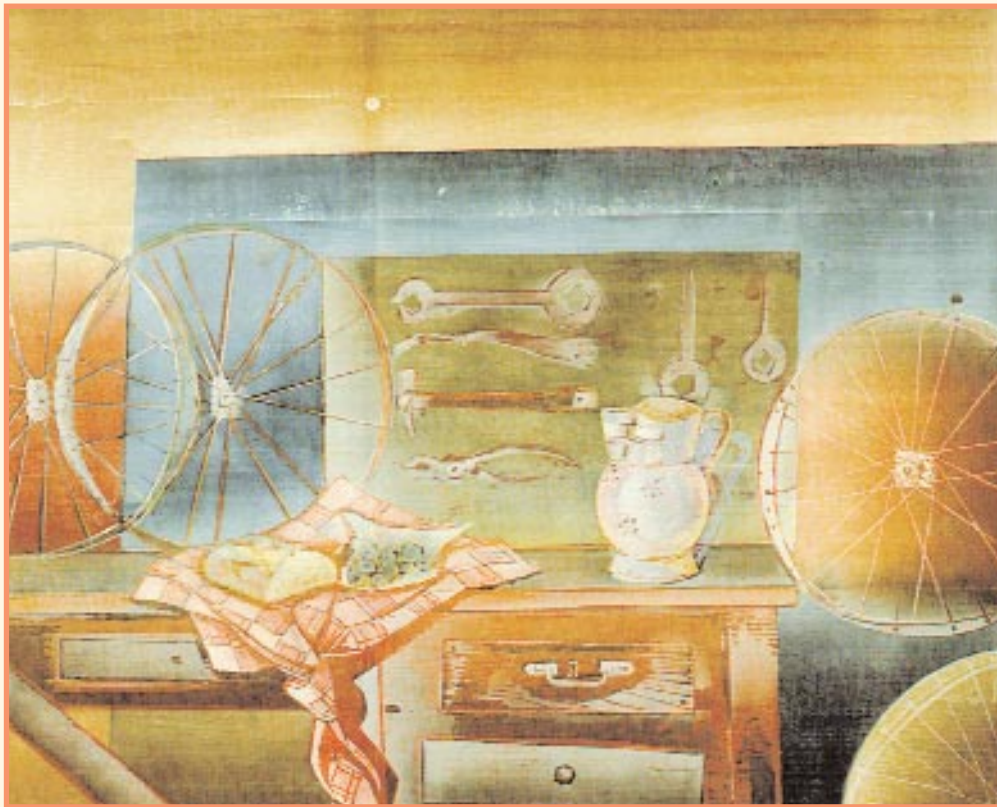
Ακούω και μιλώ

1. Ποια πορεία ακολουθεί η ζωγράφος στο κείμενο 3 για να ζωγραφίσει το συγκεκριμένο χώρο; • Προσέξτε τι ακριβώς ζωγραφίζει και με ποια χρώματα.
2. Διαβάζοντας το κείμενο 9, φανταστείτε μια βόλτα στην αρχαία Αγορά της Αθήνας. Περιγράψτε αυτή τη βόλτα σ' ένα φίλο σας που θέλει να μάθει για την καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα.
3. Αφηγηθείτε στους γονείς σας ή σε κάποιο φιλικό σας πρόσωπο την ιστορία του Στέλιου (κείμεν. 4), οργανώνοντας την αφήγησή σας με άξονα την πορεία στο χρόνο που ακολούθησε ο Στέλιος μέχρι να αποκατασταθεί επαγγελματικά.

Διαβάζω και γράφω

1. Στο μάθημα των Καλλιτεχνικών μιλήσατε για τον πίνακα που βλέπετε παρακάτω. Περιγράψτε τα βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία αυτού του πίνακα σ' ένα κείμενο-παρουσίαση για μια πολιτιστική εκδήλωση του σχολείου σας.

Βασίλειος Καζάκος, *Κολατσιό*,
Λεξικό Ελλήνων Καλλιτεχνών, εκδ. Μέλισσα, 1998

2. Γράψτε ένα σύντομο κείμενο (δύο παραγράφων) στο οποίο θα περιγράψετε σ' ένα φίλο σας την αγορά της πόλης ή της περιοχής σας, τονίζοντας ιδιαίτερα τα μέρη ή τα καταστήματα εκείνα τα οποία προτιμάτε εσείς ή η οικογένειά σας.
3. Αφηγηθείτε σε φίλους σας ή στην τάξη την πορεία ζωής ενός συγγενικού, οικογενειακού ή άλλου φιλικού προσώπου, η οποία σας έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ή σας συγκίνησε. • Φροντίστε να οργανώσετε το κείμενό σας με βάση τη χρονολογική σειρά εξέλιξης της ζωής αυτού του προσώπου.

Κείμενο 10 Ποια επαγγέλματα έχουν μέλλον

Στα πρώτα 50 χρόνια του 21ου αιώνα [...] πάνω από το 60% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού θα εργάζεται στις υπηρεσίες με άμεση ή έμμεση σχέση με την πληροφορική. [...] Παραδοσιακοί κλάδοι, όπως π.χ. η κλωστοϋφαντουργία, θα συρρικνωθούν μέχρι πλήρους εξαφάνισης. Ειδικότητες γραφείου και του τομέα των υπηρεσιών, όπως ενδεικτικά οι τραπεζικοί υπάλληλοι, οι εμποροϋπάλληλοι, οι ασφαλιστές, θα συρρικνωθούν ή θα μετεξελιχθούν ως προς το περιεχόμενο εργασίας.

Ορισμένα επαγγέλματα που εμπεριέχουν το στοιχείο της γνώσης, της ανανέωσής της και της ευρηματικότητας, όπως οι σχεδιαστές ενδυμάτων μόδας, κοσμημάτων, αυτοκινήτων, σκαφών, οι διακοσμητές χώρων, οι αισθητικοί, οι φυσιοθεραπευτές, οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι βοηθοί ηλικιωμένων και απόμων με ειδικές ανάγκες κτλ., θα εμφανίζουν βιώσιμες προοπτικές στην αγορά εργασίας του μέλλοντος.

Ο τουρισμός αποτελεί ένα σημαντικό πυρήνα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Ελλάδα.

Τα τεχνολογικά, τα οικονομικά, τα κατασκευαστικά, τα ψυχαγωγικά, τα αθλητικά, τα επισιτιστικά, τα παραϊατρικά επαγγέλματα, όπως και οι υπηρεσίες πρόνοιας, του ποιοτικού και περιβαλλοντικού ελέγχου, αλλά και τα επαγγέλματα μεταφορών, εμφανίζουν επίσης σχετικά θετικές προοπτικές.

Ευοίωνο προβλέπεται το μέλλον για το προσωπικό ασφαλείας, τους οικιακούς βοηθούς, αλλά και τους λίγους αναγκαίους χειρώνακτες εργάτες, που κατά κανόνα, ως επάγγελμα, θα ασκείται από οικονομικούς μετανάστες ή άτομα με περιορισμένη μόρφωση.

Οι εξειδικευμένοι τεχνίτες της κατηγορίας του ηλεκτρολόγου, του ηλεκτρονικού, του υδραυλικού, του ψυκτικού, του ξυλουργού αλλά και ορισμένων παραδοσιακών ειδικοτήτων, όπως του αγγειοπλάστη, του παραδοσιακού κτίστη κτλ., εμφανίζουν επίσης παρόμοιες θετικές προοπτικές. Παρόμοια δεδομένα ισχύουν και για το μεγαλύτερο μέρος των βοηθητικών ειδικοτήτων στις κατασκευές.

Θόδωρος Κατσανέβας, εφημ. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ*, 18/9/2001

1. Συγκεντρώστε από τα κείμενα 2 και 4 τις λέξεις και τις φράσεις που σχετίζονται με την εργασία και χωρίστε τις σε δύο ομάδες: αυτές που αναφέρονται στην εργασία και αυτές που αναφέρονται στα προσόντα των εργαζομένων σε διάφορα επαγγέλματα.

εργασία:

προσόντα-εφόδια:

2. Εξηγήστε στην τάξη (και με τη βοήθεια του λεξικού σας) όσες από τις προηγούμενες λέξεις δεν ξέρετε.

3. Διαβάστε το κείμενο 10 και καταγράψτε τα επαγγέλματα που θα έχουν βιώσιμες προοπτικές στην αγορά εργασίας του μέλλοντος. • Αναζητήστε πληροφορίες για όσα επαγγέλματα δε γνωρίζετε στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα του Ο.Α.Ε.Δ. (www.oaed.gr) ή στο «Αναζήτηση σπουδών και συσχέτισή τους με τα επαγγέλματα» στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (www.pi-schools.gr).

.....
.....

4. Παρουσιάστε σε ένα σύντομο κείμενο μερικά από τα προηγούμενα επαγγέλματα για τα οποία θα θέλατε να μάθετε περισσότερα.

Ακούω και μιλώ

Δραματοποίηση: Μια ομάδα μαθητών θα υποδυθεί τους εκπροσώπους ενός παραδοσιακού επαγγέλματος της πόλης ή της περιοχής σας. Μία άλλη ομάδα θα υποδυθεί τους εκπροσώπους ενός σύγχρονου επαγγέλματος το οποίο βασίζεται στην τεχνολογία. • Παρουσιάστε το διάλογο μεταξύ των δύο πλευρών, στον οποίο η καθεμία θα «υπερασπίζεται» το επάγγελμά της τονίζοντας τη σημασία του για τους ίδιους και την κοινωνία.

Διαβάζω και γράφω

- Υποθέστε ότι είστε ένας νέος που έχει σπουδάσει και θέλει να εργαστεί στο χώρο των ηλεκτρονικών υπολογιστών. • Γράψτε μία αγγελία για την τοπική εφημερίδα. • Φροντίστε η αγγελία σας να είναι σύντομη, αλλά ταυτόχρονα διατυπωμένη με σαφήνεια και ακρίβεια ώστε να φαίνονται τα προσόντα που έχετε.
- Γράψτε ένα μικρό κείμενο-απάντηση σε έρευνα επαγγελματικού προσανατολισμού που γίνεται στο σχολείο σας, για το επάγγελμα που αυτή τη στιγμή σας ενδιαφέρει. • Στο κείμενο αυτό απαντήστε και στις εξής ερωτήσεις:
 - Το επιλέξατε με κριτήριο το κύρος του, τις οικονομικές προοπτικές ή την κλίση σας;
 - Επηρεαστήκατε από τους γονείς σας, το κοινωνικό περιβάλλον ή το σχολείο;
 - Είναι επάγγελμα που έχει σχέση με το φύλο σας;

Διαθεματική εργασία

«Επαγγέλματα του παρελθόντος και του μέλλοντος»

- Αφού χωριστείτε σε ομάδες, η κάθε ομάδα να αναλάβει τα εξής:
 - 1η ομάδα:** Έρευνα πάνω στα επαγγέλματα που έχουν χαθεί ή που χάνονται στην περιοχή σας. Να καταγραφούν και να συγκεντρωθούν στοιχεία (πληροφορίες, φωτογραφίες, αντικείμενα κ.ά).
 - 2η ομάδα:** Συνεντεύξεις με ηλικιωμένους της τοπικής κοινωνίας που ασκούσαν κάποιο επάγγελμα που έχει χαθεί ή που χάνεται σιγά σιγά.
 - 3η ομάδα:** Διερεύνηση των απαιτούμενων προσόντων για επαγγέλματα που ενδιαφέρουν τους μαθητές (μελέτη οδηγών επαγγελματικού προσανατολισμού, σύνταξη ερωτηματολογίου).
- Παρουσιάστε τα συμπεράσματα της διαθεματικής αυτής εργασίας σε εκδήλωση του σχολείου σας.

ΑΣ ΘΥΜΗΘΟΥΜΕ ΤΙ ΜΑΘΑΜΕ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

- Οι τρεις βαθμοί των επιθέτων είναι: ο, ο και ο
- Υπογραμμίστε το β' όρο σύγκρισης και πείτε πώς εκφέρεται:
 - Ο Αντώνης είναι ψηλότερός μου.
 - Μερικά επαγγέλματα είναι πιο επικερδή από άλλα.
 - Καλύτερα να γίνω γιατρός παρά δικηγόρος.
 - Κάνε διάλειμμα αργότερα.
- Το β' συνθετικό μπορεί να είναι,,,